

ศักยภาพการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์ของเกษตรกรบ้านบวกเต๋ย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

Commercial Rose Production Potential of Farmers in Ban Buak Toey, Mae Rim District, Chiang Mai Province

นิรมล ลี และ รุจ ศิริสุนญลักษณ์*
Niramol Lee and Ruth Sirisunyaluck*

ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จ. เชียงใหม่ 50200

Department of Agricultural Economy and Development, Faculty of Agriculture, Chiang Mai University, Chiang Mai 50200, Thailand

*Corresponding author: Email: ruth.si@cmu.ac.th

(Received: 28 February 2017; Accepted: 10 August 2017)

Abstract: The objectives of this research were to study 1) the conditions of farmers' commercial rose production in Ban Buak Toey, Mae Rim district, Chiang Mai province 2) factors related to the commercial rose production potential of farmers 3) the problems, obstacles and suggestion of farmers in rose production. The sample group of this research was 80 farmers. The instrument for data collection was questionnaires. Statistics employed for data analysis was descriptive statistics including frequency, percentage, mean, maximum, minimum and standard deviation. Weight mean score was used to analyze data that farmers answered following their opinions by using 5 levels of Likert's scale and multiple regression analysis was employed to test research hypothesis.

The result from study of farmers' commercial production rose growing found that the farmers had average experience on rose production of 8.74 years. The average cost of planting roses 87,537.5 baht. A farmer grew 11,532 roses as an average. According to water source study, 57.50% of farmers used water from creek for rose planting. The analysis of commercial rose production potential of farmers reveal that 47.50% of farmers had moderate level of rose production potential, 47.50% of farmers had low level of rose production potential and only 5.00% had high level of rose production potential. From multiple regression analysis it was found that there were 3 independent variables that significantly related to commercial rose production potential of farmers 1) contracting with agricultural extension officer 2) being groups membership and 3) experience in growing rose. Farmers have problems for commercial rose production in high level. The important problems were shortage of water, damaged by plant diseases and pests, higher cost of production and more expensive pesticides. Suggestion of farmers from this research was supporting an efficient irrigation system. Most of farmers want to reduce production cost by giving an idea that government should consider and control fertilizer, as well as chemical substances prices and require officers to inform and solve the problem of pests and disease.

Keywords: Potential, commercial rose production

บทคัดย่อ: การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการปลูกกุหลาบเชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในหมู่บ้านบวกเตย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ 2) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับศักยภาพการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์ของเกษตรกร 3) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือเกษตรกรผู้ปลูกกุหลาบจำนวน 80 ราย ในหมู่บ้านบวกเตย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลให้ตอบตามความคิดเห็นตามมาตรวัด 5 ระดับของ Likert โดยใช้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก และทดสอบสมมติฐานโดยใช้วิเคราะห์ถดถอยพหุ

ผลการศึกษาศภาพการปลูกกุหลาบเชิงพาณิชย์ของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกกุหลาบเชิงพาณิชย์โดยเฉลี่ย 8.74 ปี ใช้ต้นทุนในการปลูกกุหลาบเฉลี่ย 87,537.5 บาทต่อเกษตรกร 1 ราย เกษตรกรปลูกกุหลาบโดยเฉลี่ยรายละ 11,532 ต้น ในการทำสวนกุหลาบ เกษตรกรร้อยละ 57.50 ใช้น้ำจากลำห้วย เกษตรกรมีศักยภาพในการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์อยู่ในระดับต่ำและปานกลางเป็นจำนวนร้อยละเท่ากัน คือร้อยละ 47.50 และเกษตรกรจำนวนร้อยละ 5.00 มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูง จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับศักยภาพในการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์ของเกษตรกร ได้แก่ การพบปะเจ้าหน้าที่ การเป็นสมาชิกกลุ่ม และประสบการณ์ในการปลูกกุหลาบ เกษตรกรมีปัญหาอุปสรรคในการปลูกกุหลาบเชิงพาณิชย์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ การขาดแคลนน้ำ โรคและแมลงรบกวน ต้นทุนการผลิตสูง และสารเคมีราคาแพง ข้อเสนอแนะของเกษตรกร คือให้มีการช่วยเหลือด้านระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการลดต้นทุนการผลิต โดยการเสนอให้ภาครัฐช่วยเหลือเรื่องราคาปุ๋ยและสารเคมีในการปลูกกุหลาบและต้องการให้เจ้าหน้าที่เข้าไปช่วยแนะนำให้ความรู้ แก้ไขปัญหาเรื่องโรคและแมลง

คำสำคัญ: ศักยภาพ การผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์

คำนำ

ธุรกิจไม้ดอกไม้ประดับในปัจจุบัน เป็นธุรกิจที่ได้รับความนิยมจากนักลงทุนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นธุรกิจที่สร้างมูลค่าได้อย่างมหาศาล ปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีศักยภาพสูงในการผลิตและการส่งออกกุหลาบ เนื่องจากประเทศไทยมีความพร้อมทั้งด้านสภาพพื้นที่เพาะปลูก ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ แรงงาน และการตลาดที่เอื้ออำนวยต่อการซื้อขาย ในปัจจุบันรัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของธุรกิจการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ ในฐานะที่เป็นผลิตผลทางการเกษตรอีกกลุ่มหนึ่งที่ทำรายได้ให้กับประเทศ จากข้อมูลการส่งออกดอกกุหลาบตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2555-2557 ของกรมศุลกากร (ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง, 2557) ปรากฏว่า ในปี พ.ศ. 2555 ประเทศไทยมีการส่งออกกุหลาบไปต่างประเทศทั้งหมด 6 ประเทศ มูลค่า 12,934,440 บาท ต่อมาปี พ.ศ. 2556 มีการส่งออกไปต่างประเทศทั้งหมด

15 ประเทศ มูลค่า 13,987,246 บาท และในปี พ.ศ. 2557 ส่งออกทั้งหมด 9 ประเทศ มูลค่า 4,141,983 จะเห็นว่าในปี พ.ศ.2556 มีการขยายตลาดส่งออกมากขึ้น มูลค่าการส่งออกกุหลาบเพิ่มขึ้นถึง 54.53% แต่เมื่อถึงปี พ.ศ. 2557 มีตลาดส่งออกลดลง ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกลดลงจากปี พ.ศ. 2556 ถึง 79.28% จากข้อมูลทำให้ทราบว่าในปัจจุบันประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกกุหลาบลดลงถึงแม้ในปี พ.ศ. 2557 จะมีแหล่งตลาดส่งออกมากกว่าปี พ.ศ. 2555 แต่ก็ไม่ได้ทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นแต่อย่างใด

การผลิตกุหลาบในประเทศไทยอาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การผลิตกุหลาบในเชิงปริมาณและการผลิตกุหลาบในเชิงคุณภาพ ซึ่งประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตกุหลาบคุณภาพสูงอย่างต่อเนื่อง หากแต่จะต้องผลิตในพื้นที่ที่เหมาะสม คือพื้นที่สูงมากกว่า 800 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง หากปลูกในที่ราบจะได้คุณภาพดีในช่วงฤดูหนาวเท่านั้น ดังนั้นการผลิตกุหลาบมี

แนวโน้มที่จะเพิ่มพื้นที่การผลิตบนที่สูงมากขึ้น (มูลนิธิโครงการหลวงและสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน), 2549)

หมู่บ้านบวคเตย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ มีชาวไทยภูเขาเผ่าม้งอพยพมาทำไร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 ในปี พ.ศ. 2533 ชาวบ้านเริ่มมีการปลูกกุหลาบเป็นพืชเศรษฐกิจทดแทนการปลูกฝิ่น ต่อมากุหลาบกลายเป็นสินค้าหลักที่สร้างรายได้ให้แก่หมู่บ้าน และมีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนในการพัฒนาหมู่บ้าน โดยส่งเสริมการตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกุหลาบ (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแมริม, 2555) บ้านบวคเตย เป็นพื้นที่ปลูกกุหลาบที่สำคัญของจังหวัดเชียงใหม่ ปัจจุบันพบว่าเกษตรกรมีปัญหาในการผลิตกุหลาบ คือ ปัญหาด้านโรคและแมลงศัตรูกุหลาบ ทำให้ผลผลิตลดลงซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกกุหลาบ จากการศึกษาการปลูกกุหลาบเชิงพาณิชย์ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามักจะมีปัญหาด้านโรคและแมลง ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของสุชชัย (2537) ศึกษาการผลิตกุหลาบเพื่อการค้าของเกษตรกรเชียงใหม่ นิสารัตน์ (2541) ศึกษากระบวนการผลิตกุหลาบเชิงธุรกิจในพื้นที่อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พัฒนา (2543) ศึกษาสถานภาพและปัญหาในการผลิตกุหลาบของภาคเหนือ พบว่าปัญหาที่พบมากที่สุดในการปลูกกุหลาบคือ ปัญหาโรคและแมลง ดังนั้นควรจะมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์ของเกษตรกรให้ดียิ่งขึ้น จากที่ผ่านมา สิริรัตน์ (2550) ได้ศึกษารูปแบบพื้นที่ของการผลิตกุหลาบเชิงการค้าในอำเภอพบพระ จังหวัดตาก ทำให้ทราบและเข้าใจถึงพัฒนาการของการผลิตกุหลาบเชิงการค้าและยังสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางแผนส่งเสริมการปลูกกุหลาบได้

งานวิจัยที่ผ่านมาในอดีตส่วนใหญ่ยังไม่ได้นำแนวคิดด้านการวัดศักยภาพการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์โดยวิเคราะห์จากศักยภาพด้านการเงิน การผลิตและการตลาดมาใช้ ที่มีการนำแนวคิดนี้มาใช้ มีเพียงแต่การวิเคราะห์ศักยภาพโดยใช้ข้อมูลจากต้นทุน รายได้ และการใช้เทคโนโลยีเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของประมว (2542) ซึ่งศึกษาปัญหาและศักยภาพการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์ของกลุ่มผู้ปลูกกุหลาบในอำเภอ

สันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และผลการวิจัยดังกล่าวไม่ได้แบ่งระดับศักยภาพของเกษตรกรไว้อย่างชัดเจนเท่าที่ควร ดังนั้นเพื่อศึกษาศักยภาพการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์ให้เห็นภาพที่ชัดเจนและแบ่งระดับความแตกต่างของศักยภาพในการผลิตของเกษตรกรให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงเป็นที่มาของการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผลการวิจัยจะสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพในการผลิตกุหลาบของเกษตรกรบ้านบวคเตย ได้อย่างชัดเจน และสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนการผลิต อันจะทำให้การผลิตกุหลาบของเกษตรกรมีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

อุปกรณ์และวิธีการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ เกษตรกรผู้ปลูกกุหลาบในหมู่บ้านบวคเตย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 100 ราย ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรของ Yamane (1976) ได้ตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกกุหลาบจำนวน 80 ราย และสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มกระจายแบบง่าย (simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการทดสอบหาความเชื่อถือได้ (reliability) โดยนำไปทดสอบกับเกษตรกรที่มีสถานะคล้ายประชากรแต่ไม่ใช่ประชากร จำนวน 20 ราย ในอำเภอสันกำแพง พบว่าแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 5 เรื่องความรู้ความเข้าใจในการปลูกกุหลาบของเกษตรกรมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.820

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระหลายตัวโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

การวิเคราะห์ศักยภาพการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในหมู่บ้านบวกเตย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1. ศักยภาพด้านการเงิน ประกอบด้วย ต้นทุนการปลูกกุหลาบ และรายได้จากการปลูกกุหลาบ วัดโดยการกำหนดเป็นคะแนน โดยที่ต้นทุนการปลูกกุหลาบ มีคะแนนเต็ม 3 คะแนน และรายได้จากการปลูกกุหลาบ มีคะแนนเต็ม 3 คะแนน รวมทั้งหมด 6 คะแนน

2. ศักยภาพด้านการผลิต ประกอบด้วย พื้นที่ในการปลูกกุหลาบ ความรู้ความเข้าใจในการปลูกกุหลาบ การใช้เทคโนโลยีในการปลูกกุหลาบ และจำนวนต้นกุหลาบที่ปลูก โดยที่พื้นที่ในการปลูกกุหลาบ มีคะแนนเต็ม 3 คะแนน ความรู้ความเข้าใจในการปลูกกุหลาบ มีคะแนนเต็ม 3 คะแนน การใช้เทคโนโลยีในการปลูกกุหลาบ คะแนนเต็มเท่ากับ 1 คะแนน และจำนวนต้นกุหลาบที่ปลูก มีคะแนนเต็ม 3 คะแนน รวมทั้งหมด 10 คะแนน

3. ศักยภาพด้านการตลาด ประกอบด้วย จำนวนแหล่งจำหน่ายกุหลาบ มีคะแนนเต็ม 3 คะแนน เมื่อรวมคะแนนทั้ง 3 ด้าน จะมีคะแนนเต็มของศักยภาพการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์ เท่ากับ 19 คะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการวัดระดับศักยภาพไว้ 3 ระดับ ดังนี้

ศักยภาพระดับสูง	14.34-18	คะแนน
ศักยภาพระดับปานกลาง	10.67-14.33	คะแนน
ศักยภาพระดับต่ำ	7-10.66	คะแนน

ผลการศึกษา

ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 95.00 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 36.96 ปี มีสถานภาพสมรสแล้ว เกษตรกรร้อยละ 27.50 ไม่ได้เรียนหนังสือ รองลงมาร้อยละ 21.50 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 6.25 คน และมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3.46 คน เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกกุหลาบเฉลี่ย 4.05 ไร่ ซึ่งเป็นที่ดินของเกษตรกรเอง มีรายได้จากการปลูกกุหลาบเฉลี่ย 295,625 บาท/ปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 56.25 ไม่มีการจ้างแรงงาน ร้อยละ 80.00 ใช้

ทุนส่วนตัวในการลงทุนปลูกกุหลาบ และมีการกู้ยืมเงินมาลงทุนปลูกกุหลาบ คิดเป็นร้อยละ 20.00

เกษตรกรร้อยละ 56.25 เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 90.00 เกษตรกรร้อยละ 53.75 เป็นสมาชิกสหกรณ์บ้านบวกเตย รองลงมาคือร้อยละ 42.50 ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม และร้อยละ 38.75 เป็นสมาชิกโครงการหลวงทุ่งเรา โดยเกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มมากที่สุด 2 กลุ่ม และน้อยที่สุดคือไม่เป็นสมาชิกกลุ่มเลย มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการปลูกกุหลาบ ร้อยละ 72.50 ได้รับข้อมูลข่าวสารการปลูกกุหลาบจากญาติ พี่น้อง ร้อยละ 61.25 ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมด้านการปลูกกุหลาบ ร้อยละ 51.75 ไม่เคยศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปลูกกุหลาบ เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตกุหลาบให้พ่อค้าคนกลางในจังหวัดเชียงใหม่และเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสหกรณ์บ้านบวกเตย

สภาพการปลูกกุหลาบของเกษตรกร

เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกกุหลาบโดยเฉลี่ย 8.74 ปี ใช้ต้นทุนในการปลูกกุหลาบเฉลี่ย 87,537.5 บาท เรียนรู้การปลูกกุหลาบด้วยตนเอง เกษตรกรนิยมปลูกกุหลาบสีแดง สีชมพู สีขาว สีเหลืองและสีส้ม ส่วนใหญ่ปลูกกุหลาบในที่โล่งแจ้ง มีจำนวนต้นที่ปลูกโดยเฉลี่ย 11,532 ต้น/ไร่ รายได้เฉลี่ย 88.75 ได้ผลผลิตกุหลาบมากกว่า 1,000 ดอก/วัน เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยนำตัวอย่างดินในแปลงกุหลาบไปตรวจวิเคราะห์ แต่มีการตัดแต่งกิ่งกุหลาบทุกปี เฉลี่ย 1.65 ครั้ง/ปี เกษตรกรมีการบำรุงดูแลรักษากุหลาบโดยใช้ปุ๋ยเคมี โดยมีการพ่นสารเคมีกำจัดโรคและแมลงทุก ๆ 3-5 วัน ร้อยละ 58.75 ปลูกกุหลาบแต่ละรุ่นเป็นเวลา 5-6 ปี ก่อนจะทำการรื้อหรือแปลงเพื่อปลูกใหม่ ส่วนใหญ่ให้น้ำโดยใช้สายยางฉีด ศัตรูกุหลาบที่พบมากที่สุดคือ โรคใบจุด และไรแดง

เกษตรกรส่วนใหญ่ห่อกุหลาบด้วยกระดาษมัน ก่อนนำไปส่งตลาดที่รับซื้อ และใช้รถยนต์กระบะเป็นยานพาหนะในการขนส่งผลผลิต โดยมีระยะทางเฉลี่ย 159.5 กิโลเมตร จากสวนไปยังตลาดที่รับซื้อ ซึ่งกุหลาบมีราคาดีที่สุดในช่วงฤดูหนาว เกษตรกรร้อยละ 66.25 ให้ความเห็นว่าดินในแปลงกุหลาบของตนมีความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลาง ร้อยละ 56.25 มีความลาดเท

ของพื้นที่ปลูกกุหลาบเกิน 15 ไร่ แต่ไม่เกิน 35 ไร่ สำหรับลักษณะของดินในสวนกุหลาบร้อยละ 40.00 มีลักษณะเป็นดินร่วนปนเหนียว ส่วนแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำสวนกุหลาบ ร้อยละ 57.50 มาจากลำห้วย

ความรู้ในการปลูกกุหลาบ

จากการทดสอบความรู้ของเกษตรกรในการปลูกกุหลาบ โดยใช้แบบสอบถามแบบให้เลือกตอบถูกหรือผิด จำนวน 20 ข้อ ถ้าตอบถูกต้อง จะได้คะแนนข้อละ 1 คะแนน โดยมีคะแนนเต็มทั้งหมด 20 คะแนน พบว่าสามารถจัดระดับความรู้ในการปลูกกุหลาบของเกษตรกรได้ ดังนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 71.25 มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกกุหลาบในระดับมาก ร้อยละ 16.25 มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกกุหลาบในระดับปานกลาง และร้อยละ 12.50 มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกกุหลาบในระดับน้อย โดยมีคะแนนความรู้เกี่ยวกับการปลูกกุหลาบต่ำสุด 7 คะแนน สูงสุด 20 คะแนน โดยเฉลี่ย 16.37 คะแนน

ศักยภาพการปลูกกุหลาบเชิงพาณิชย์

ในการวิเคราะห์ศักยภาพของเกษตรกรในการปลูกกุหลาบเชิงพาณิชย์ ผู้วิจัยกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถในการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์ให้ขยายตัวทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยพิจารณาจากกระบวนการผลิตและปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตกุหลาบ ได้แก่ ต้นทุนในการปลูกกุหลาบ รวมกับรายได้จากการปลูกกุหลาบ พื้นที่ปลูก

กุหลาบ ความรู้ในการปลูกกุหลาบ จำนวนแหล่งจำหน่าย การใช้เทคโนโลยีในการปลูกกุหลาบ และจำนวนต้นกุหลาบที่ปลูก

จากการวิเคราะห์พบว่า เกษตรกรร้อยละ 47.5 มีศักยภาพการผลิตกุหลาบต่ำ และร้อยละ 47.5 เท่ากันมีศักยภาพปานกลาง และเกษตรกรที่เหลือร้อยละ 5.00 มีศักยภาพในการปลูกกุหลาบในระดับสูง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับศักยภาพการปลูกกุหลาบเชิงพาณิชย์ของเกษตรกร

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (multiple regression analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ ซึ่งการวิเคราะห์ครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรอิสระทั้งหมด 9 ตัวแปร โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ และระดับการศึกษา
2. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ แรงงานในการผลิตกุหลาบ และแหล่งที่มาของสินเชื่อ
3. ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ การพบปะกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกกุหลาบ การศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปลูกกุหลาบ และประสบการณ์ในการผลิตกุหลาบ (ตารางที่ 1)

ส่วนตัวแปรตาม คือ ศักยภาพการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์ของเกษตรกร

Table 1. Mean and standard deviation of variables in regression model

	Variables	Mean	Standard deviation
1	Age (year)	36.96	9.4914
2	Education (year)	3.1375	1.8809
3	Number of labor	1.4375	0.4992
4	Sources of credit (number)	2.1	0.4386
5	Contacting with agricultural extension officer (number)	1.5625	0.4992
6	Group membership (number)	1.925	0.8826
7	Training on rose production (number)	1.3875	0.4902
8	Visiting study about rose production (number)	1.4875	0.5029
9	Experience on rose production (year)	8.7375	3.8835

เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่ พบว่าไม่มีตัวแปรอิสระคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่า 0.80 ที่จะก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันเอง (multicollinearity) อันเป็นการละเมิดข้อสมมติฐานที่กำกับเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

การวิจัยครั้งนี้มีแบบจำลอง ดังนี้

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + \dots + b_9X_9$$

โดยที่

Y คือ ศักยภาพการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์ (คะแนน)

X₁ คือ อายุของเกษตรกร (ปี)

X₂ คือ ระดับการศึกษา (ปี)

X₃ คือ จำนวนแรงงานในการผลิตกุหลาบ (คน)

X₄ คือ จำนวนแหล่งสินเชื่อ (แหล่ง)

X₅ คือ การพบปะเจ้าหน้าที่ (ครั้ง)

X₆ คือ การเป็นสมาชิกกลุ่ม (จำนวนกลุ่ม)

X₇ คือ จำนวนครั้งที่เข้ารับการฝึกอบรม (ครั้ง)

X₈ คือ จำนวนครั้งในการศึกษาดูงาน (ครั้ง)

X₉ คือ ประสบการณ์ในการผลิตกุหลาบ (ปี)

A คือ ค่าคงที่

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุโดยนำตัวแปรตาม 1 ตัวแปร และตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวแปร ไปเข้าสมการแล้วคำนวณโดยใช้วิธีปกติ (enter) ปรากฏว่าได้ค่า F = 7.138;

Sig. = 0.000 หมายความว่ามีความสัมพันธ์อย่างน้อย 1 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในรูปเชิงเส้น เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ตัดสินใจเชิงพหุ (multiple coefficient of determination, R²) ปรากฏว่า R² มีความเท่ากับ 0.479 หมายความว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปร (การเปลี่ยนแปลง) ของตัวแปรตาม (ศักยภาพการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์ของเกษตรกรบ้านบวกเตี้ย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่) ได้ร้อยละ 47.9 ในบรรดาตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวแปร มีตัวแปรจำนวน 3 ตัวแปร ที่มีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ การพบปะเจ้าหน้าที่ การเป็นสมาชิกกลุ่ม และประสบการณ์การปลูกกุหลาบ (ตารางที่ 2)

ปัญหาอุปสรรคในการปลูกกุหลาบของเกษตรกร

เกษตรกรผู้ปลูกกุหลาบมีปัญหาอุปสรรคในการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.45) เมื่อพิจารณาปัญหาอุปสรรคในแต่ละประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหามากที่สุดคือ การขาดแคลนน้ำในการปลูกกุหลาบ (ค่าเฉลี่ย 4.89) ปัญหาโรคและแมลงรบกวน (ค่าเฉลี่ย 4.65) ราคาผลผลิตกุหลาบไม่แน่นอน (ค่าเฉลี่ย 4.56) ต้นทุนในการปลูกกุหลาบสูงขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.53) ปุ๋ยและสารเคมีราคาแพง (ค่าเฉลี่ย 4.51) และปัญหาผลผลิตตกต่ำ (ค่าเฉลี่ย 4.45)

Table 2. Multiple regression analysis of factors related to farmers' commercial rose production potential

Variables		B	t	P-value
1	Age (year)	-0.021	-0.764	0.448
2	Education (year)	-0.024	-0.584	0.561
3	Number of labor	-0.117	-0.280	0.781
4	Sources of credit (number)	0.664	1.603	0.114
5	Contracting with agricultural extension officer (number)	0.591	2.039	0.045
6	Group membership (number)	0.883	3.194	0.002
7	Train on rose production (number)	-0.475	-1.254	0.214
8	Visiting study about rose production (number)	0.204	0.613	0.542
9	Experience on rose production (year)	0.197	2.711	0.008
R ² = 0.479 SEE = 1.72087 F = 7.138 Sig. of F = 0.000				

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกกุหลาบ

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกกุหลาบพบว่าเกษตรกรให้ข้อเสนอแนะในการปลูกกุหลาบเชิงพาณิชย์ดังนี้

1. ในช่วงฤดูแล้ง เกษตรกรมักจะประสบกับปัญหาในการขาดแคลนน้ำ จนบางครั้งต้องมีการพักแปลง โดยไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตกุหลาบได้ เกษตรกรส่วนใหญ่เสนอให้มีการช่วยเหลือด้านระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ โดยสามารถจ่ายน้ำได้อย่างพอเพียงและสม่ำเสมอ
2. เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการลดต้นทุนการผลิต โดยเสนอการให้ภาครัฐช่วยเหลือเรื่องราคาปุ๋ยและสารเคมีในการปลูกกุหลาบซึ่งมีแนวโน้มที่ราคาจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ
3. เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่เข้าไปช่วยแนะนำให้ความรู้ แก้ไขปัญหาด้านโรคและแมลง และให้การสนับสนุนด้านปุ๋ยและสารเคมีในราคาถูกและมีคุณภาพดี ตลอดจนมีตลาดที่มีการประกันราคา

อภิปรายผล

เมื่อศึกษาศักยภาพทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพด้านการเงิน ศักยภาพด้านการผลิต และศักยภาพด้านการตลาด พบว่าเกษตรกรมีศักยภาพในแต่ละด้านแตกต่างกัน ดังนี้

ศักยภาพด้านการเงิน ประกอบด้วย ต้นทุนการปลูกกุหลาบ และรายได้จากการปลูกกุหลาบ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 67.50 มีศักยภาพด้านการเงินอยู่ในระดับต่ำ รองลงมาร้อยละ 26.25 มีศักยภาพด้านการเงินปานกลาง และร้อยละ 6.25 มีศักยภาพด้านการเงินสูง โดยเกษตรกรที่มีศักยภาพด้านการเงินต่ำ อาจมีสาเหตุมาจากการที่เกษตรกรมีกำลังในการลงทุนต่ำ จึงทำให้ผลผลิตกุหลาบได้ในปริมาณน้อย จะเห็นได้ว่าเกษตรกรร้อยละ 61.25 ปลูกกุหลาบอยู่ระหว่าง 5,001-10,000 ต้น ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายกุหลาบต่ำตามไปด้วย รวมถึงเกษตรกรอาจไม่มีการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายในการปลูกกุหลาบเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าแก่การลงทุนมากที่สุด ด้านเกษตรกรที่มี

ศักยภาพด้านการเงินอยู่ในระดับสูงนั้นมีเพียงร้อยละ 6.25 ซึ่งอาจเป็นเพราะเกษตรกรมีกำลังในการลงทุนสูง ทำให้สามารถปลูกกุหลาบได้จำนวนมาก ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายกุหลาบมาก จะเห็นได้ว่าต้นทุนการปลูกกุหลาบและรายได้จากการปลูกกุหลาบมีผลต่อศักยภาพการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์ของเกษตรกรมาก ดังนั้นเพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพการผลิตกุหลาบของเกษตรกร ควรมีการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพให้เกษตรกรมีระบบการบริหารจัดการด้านการเงินการบัญชีที่ดี โดยการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายในการปลูกกุหลาบให้มีความคุ้มค่ามากที่สุด และมีความเข้มแข็งในการดำเนินธุรกิจและสามารถพึ่งพาตนเองได้

ศักยภาพด้านการผลิต ประกอบด้วย พื้นที่ในการปลูกกุหลาบ ความรู้ความเข้าใจในการปลูกกุหลาบ การใช้เทคโนโลยีในการปลูกกุหลาบ และจำนวนต้นกุหลาบที่ปลูก พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 66.25 มีศักยภาพด้านการผลิตอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือร้อยละ 32.50 มีศักยภาพด้านการผลิตระดับสูง และร้อยละ 1.25 มีศักยภาพด้านการผลิตในระดับต่ำ เมื่อวิเคราะห์พื้นที่ในการปลูกกุหลาบที่มีเฉลี่ย 4.05 ไร่ จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีพื้นที่ค่อนข้างน้อยจึงทำให้เกษตรกรปลูกกุหลาบได้ในจำนวนที่จำกัด โดยเฉลี่ย 11,532.5 ต้น เกษตรกรจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มศักยภาพด้านการผลิตให้สูงขึ้น โดยการเพิ่มองค์ความรู้ในการผลิตกุหลาบให้มีความรู้กับเกษตรกรด้วยการอบรม การอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดผลอย่างแท้จริง และจัดสรรพื้นที่ใช้สอยให้สามารถใช้ประโยชน์และปลูกกุหลาบให้ได้มากที่สุด

ศักยภาพด้านการตลาด ประกอบด้วย จำนวนแหล่งกุหลาบ พบว่าเกษตรกรร้อยละ 37.50 มีศักยภาพด้านการตลาดในระดับสูง รองลงมาร้อยละ 35.00 มีศักยภาพด้านการตลาดในระดับปานกลาง เกษตรกรที่มีศักยภาพด้านการตลาดสูงนั้นมีแหล่งจำหน่ายกุหลาบ 3-4 แหล่ง ซึ่งอาจเป็นเพราะเกษตรกรเป็นสมาชิกโครงการหลวงทุ่งเราและสหกรณ์บ้านบวกเตย นอกจากนั้นเกษตรกรยังจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลางในจังหวัดเชียงใหม่ และใน กทม. จึงทำให้เกษตรกรมีช่องทางในการจำหน่ายกุหลาบหลายแหล่ง ส่วนเกษตรกรที่มีศักยภาพด้าน

การตลาดในระดับต่ำนั้น มีแหล่งจำหน่ายกุหลาบเพียง 1 แหล่ง ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากเกษตรกรกลุ่มนี้ไม่ได้เป็นสมาชิกโครงการหลวงทุ่งเราหรือสหกรณ์บ้านบวกเตย แต่จำหน่ายให้พ่อค้าคนกลางในจังหวัดเชียงใหม่หรือพ่อค้าคนกลางในหมู่บ้านแทน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกไม่มากนัก จึงทำให้มีแหล่งจำหน่ายน้อย ดังนั้นหากเกษตรกรจำเป็นต้องขยายช่องทางการทำการตลาดไปยังตลาดที่ใหญ่ขึ้น และหากเกษตรกรสามารถผลิตกุหลาบได้มากพออาจจะแปรรูปผลผลิตกุหลาบเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบอื่น ๆ ต่อไป เช่น ดอกกุหลาบอบแห้ง สกัดน้ำมันหอมระเหย เป็นต้น

เมื่อวิเคราะห์ศักยภาพการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์ในภาพรวมของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 47.50 มีศักยภาพการผลิตกุหลาบต่ำและปานกลางอย่างละเท่า ๆ กัน ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากเกษตรกรมีศักยภาพด้านการเงินเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำและมีศักยภาพด้านการผลิตและด้านการตลาดเฉลี่ยในระดับปานกลาง และเกษตรกรร้อยละ 5.00 มีศักยภาพการผลิตกุหลาบในระดับสูง เป็นเพราะว่าเกษตรกรกลุ่มนี้มีศักยภาพด้านการเงินสูง โดยมีกำลังในการลงทุนปลูกกุหลาบมากกว่าเกษตรกรรายอื่น และมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการปลูกกุหลาบ ได้แก่ เทคโนโลยีการให้น้ำและการกำจัดแมลง นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรกลุ่มนี้มีศักยภาพด้านการตลาดสูง โดยมีแหล่งจำหน่ายกุหลาบถึง 3-4 แหล่ง ดังนั้นหากต้องการเพิ่มศักยภาพการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์ของเกษตรกรส่วนใหญ่ให้สูงขึ้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและรัฐบาลควรมีการสนับสนุนปัจจัยด้านการเงินให้แก่เกษตรกร และส่งเสริมให้เกษตรกรมีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการปลูกกุหลาบมากขึ้น รวมถึงการขยายช่องทางการจำหน่ายกุหลาบให้มากขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยเพิ่มศักยภาพการผลิตกุหลาบของเกษตรกรให้สูงขึ้น

เมื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพการผลิตกุหลาบของเกษตรกร พบว่ามีตัวแปรจำนวน 3 ตัวแปรที่มีผลต่อศักยภาพการผลิตกุหลาบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ 1) การพบปะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร/โครงการหลวง 2) การเป็นสมาชิกกลุ่ม และ

3) ประสบการณ์ในการปลูกกุหลาบ ซึ่งตัวแปรดังกล่าวสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การพบปะกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร/โครงการหลวง

เกษตรกรที่พบปะกับเจ้าหน้าที่บ่อยครั้ง จะมีศักยภาพในการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์มากกว่าเกษตรกรที่ไม่ค่อยได้พบปะกับเจ้าหน้าที่ เพราะเมื่อมีการพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแล้ว ทำให้เกษตรกรได้รับความรู้และคำแนะนำต่าง ๆ เพิ่มเติมและนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการปลูกกุหลาบ ดังนั้นหากเกษตรกรมีโอกาสได้พบปะกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากขึ้นก็จะส่งผลต่อศักยภาพการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์ของเกษตรกรให้สูงขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพร และวรทัศน์ (2558) กล่าวว่า การพบปะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะเกษตรกร เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ เป็นผู้กระตุ้นให้เกษตรกรรู้จักปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง จึงทำให้เกษตรกรที่พบปะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสม่ำเสมอได้รับการเพิ่มศักยภาพและความรู้ทักษะตลอดเวลา และสอดคล้องกับงานวิจัยของคณาธิป และวรทัศน์ (2553) พบว่าการที่เกษตรกรมีการพบปะกับเจ้าหน้าที่ ได้รับคำปรึกษาและถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับการผลิตลำไยนอกฤดู เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกษตรกรผลิตลำไยนอกฤดูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การเป็นสมาชิกกลุ่ม

การเป็นสมาชิกกลุ่มมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับศักยภาพในการผลิตกุหลาบของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มจำนวนหลายกลุ่ม เช่น สมาชิกกลุ่มสหกรณ์บ้านบวกเตย สมาชิกโครงการหลวงทุ่งเรา จะมีศักยภาพการผลิตกุหลาบมากกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม ซึ่งการที่เกษตรกรที่ประกอบอาชีพเดียวกันมารวมตัวในรูปแบบกลุ่มจะเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรเอง มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกกุหลาบ โดยเฉพาะการปลูกกุหลาบที่ต้องมีความชำนาญและประสบการณ์มากในการดูแลรักษา ซึ่งไม่ง่ายสำหรับเกษตรกรรายใหม่ที่มีประสบการณ์น้อย

ดังนั้นการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มปลูกกุหลาบต่าง ๆ จะช่วยให้เกษตรกรมีศักยภาพในการผลิตกุหลาบเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของคันสนีย์ (2559) มีข้อเสนอแนะว่าควรมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มและสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ในการประกอบอาชีพ อีกทั้งยังเป็นการสร้างอำนาจต่อรองราคาสินค้าของเกษตรกร และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชชัย และพฤษ (2550) พบว่าการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วง เป็นการสร้างความได้เปรียบทางการตลาด และเป็นการยกระดับคุณภาพและเงื่อนไขเรื่องเวลาในการผลิตสินค้าของกลุ่ม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร

3. ประสบการณ์ในการปลูกกุหลาบ

การศึกษาค้นพบว่า ประสบการณ์ในการปลูกกุหลาบของเกษตรกรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับศักยภาพในการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์ หมายความว่า หากเกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกกุหลาบมาก ก็จะมีศักยภาพในการผลิตกุหลาบมากกว่าเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการปลูกกุหลาบน้อย เนื่องจากประสบการณ์ทำให้เกษตรกรเกิดทักษะและมีความชำนาญในการปลูกกุหลาบ ซึ่งการปลูกกุหลาบนั้นมีปัญหาอุปสรรคมากมาย โดยเฉพาะปัญหาโรคและแมลงรบกวนที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตกุหลาบ ดังนั้นเกษตรกรที่มีประสบการณ์มาก จะมีความรู้และเทคนิคเฉพาะของตนเองในการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุพงศ์ (2560) พบว่า เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการปลูกชามาเป็นเวลานาน จะมีประสิทธิภาพทางด้านเทคนิคการปลูกชาสูงตามไปด้วย ซึ่งนำไปสู่การประสบความสำเร็จของเกษตรกร และสอดคล้องกับผลการศึกษาของจิตาภา และสาธิต (2558) ที่สรุปว่าปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จของผู้ประกอบการ SMEs ที่มีความสำคัญในระดับมากที่สุด คือ ประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ

สรุป

จากการศึกษา พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกกุหลาบในหมู่บ้านบวกเตยมีศักยภาพในการผลิตกุหลาบโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีเกษตรกรร้อยละ 47.5 มีศักยภาพการผลิตกุหลาบในระดับต่ำ และร้อยละ 47.5 เท่ากันมีศักยภาพปานกลาง และเกษตรกรที่เหลือร้อยละ 5.00 มีศักยภาพในการปลูกกุหลาบในระดับสูง

ปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรในการปลูกกุหลาบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งพบว่าปัญหาที่เกษตรกรพบมากที่สุดคือ ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการปลูกกุหลาบ ส่วนปัญหาอุปสรรคที่เกษตรกรพบน้อยที่สุดคือการขาดแคลนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการดูแลรักษาสวนกุหลาบ

ปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์ มี 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) การพบปะกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร/โครงการหลวง 2) การเป็นสมาชิกกลุ่ม และ 3) ประสบการณ์ในการปลูกกุหลาบ ซึ่งหมายความว่าหากต้องการเพิ่มศักยภาพการผลิตกุหลาบเกษตรกรควรมีการพบปะกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากขึ้น หรือมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกกลุ่มที่เกี่ยวกับการผลิตกุหลาบ รวมถึงเกษตรกรต้องสั่งสมประสบการณ์ในการปลูกกุหลาบให้มาก ซึ่งจะส่งผลต่อศักยภาพการผลิตกุหลาบเชิงพาณิชย์ของเกษตรกรให้สูงยิ่งขึ้นไป และจะทำให้ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และเกิดความก้าวหน้าในการทำงานมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ คุณนุ ถาวรวิจิตร ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแยง และคุณยอดชาย โชคนิรมิตร ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 8 บ้านปางลุง-บวกเตย ที่ให้ความช่วยเหลือในการนัดหมายเกษตรกรผู้ปลูกกุหลาบ ตลอดจนเกษตรกรปลูกกุหลาบในหมู่บ้านบวกเตยที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูลงานวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- คณานิป คำวัง และ วรทัศน์ อินทรคัมพร. 2553. ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตลำไยนอกฤดูของเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่. วารสารเกษตร 27(ฉบับพิเศษ): 155-162.
- นภาพร ทางทิศ และ วรทัศน์ อินทรคัมพร. 2558. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง. วารสารเกษตร 31(1): 59-68.
- จิตาภา สงครามภู และ สาธิต อติตโต. 2558. ปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดขอนแก่น. วารสารแก่นเกษตร 43(3): 525-534.
- ธวัชชัย รัตนขเลศ และ พงษ์ ยิบมันตะศิริ. 2550. การพัฒนาขีดความสามารถของเกษตรกรเพื่อการผลิตไม้ผลคุณภาพส่งออกตามแนวทางปฏิบัติ “โรงเรียนเกษตรกร”. วารสารเกษตร 23(2): 173-183.
- มูลนิธิโครงการหลวง และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน). 2549. คู่มือการผลิตไม้ตัดดอกและไม้ตัดใบ. มูลนิธิโครงการหลวง, เชียงใหม่. 375 หน้า.
- คันสนีย์ กระจำจโหม สุดารัตน์ อุทธารัตน์ ญัฐสิทธิ ศรีนุรักษ์ และ อุบลรัตน์ หย่าไส้. 2559. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจของทายาทเกษตรกรในการสานต่ออาชีพเกษตรในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารเกษตร 32(1): 29-38.
- ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง. 2557. กุหลาบของไทยส่งขายที่ไต้หวัน. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล: <http://www.tcijthai.com/news/2014/07/watch/4496> (24 มกราคม 2560).
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแมริม. 2555. รายงานการพัฒนาหมู่บ้าน. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล: <http://chiangmai.cdd.go.th/pictures/VDR55/maerim/Mae%20Rim%206.pdf> (20 มกราคม 2560).
- อนุพงศ์ วงศ์ไชย. 2560. การวัดประสิทธิภาพทางเทคนิคของการปลูกชาในจังหวัดเชียงราย. เก่นเกษตร 45(ฉบับพิเศษ 1): 567-572.
- Yamane, T. 1967. Elementary Sampling Theory. Prentice Hall, Englewood Cliffs, New Jersey. 405 p.